

активізацію і стимулювання виконання, облік і аналіз

Ефективне управління витратами в сучасних умовах господарювання в Україні набуває особливого значення, як для окремого підприємства, так і для економіки країни в цілому, що пов'язано з необґрунтованим підвищенням цін на продукцію, роботи та послуги вітчизняного виробництва. Тому першим етапом удосконалення системи управління витратами є впровадження прогнозування та планування їхнього рівня відповідно до змін зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на результати діяльності підприємств. Оскільки величина витрат безпосередньо залежить від запланованого обсягу виконання робіт, то визначення прогнозних обсягів виробництва передусь прогнозним оцінкам рівня витрат.

УДК 620.91

Т. М. Орицин, к.е.н., доцент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

РЕСУРСНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯК ОСНОВА УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ

Період становлення ринкової економіки в Україні характеризується низкою особливостей, які об'єктивно вимагають формування нових методологічних підходів до оптимізації функціонування природогосподарської системи та її складової – раціонального використання природних ресурсів. Серед цих особливостей екстенсивно-затратний розвиток економіки внаслідок недосконалої структури виробництва та споживання ресурсів, недотримання природоохоронних вимог, відсутність передумов щодо заборони шкідливих технологій, технологічна відсталість обладнання тощо.

Внаслідок діяльності людини світові запаси основних видів природних ресурсів таких як нафта, природний газ, вугілля постійно зменшуються, а щорічні викиди в атмосферу окису та двоокисів вуглецю, сірки та азоту зростають. Зростання споживання і одночасне виснаження природних ресурсів та забруднення довкілля потребують негайного зменшення негативних наслідків науково-технічного прогресу і урбанізації за рахунок створення економічних механізмів щодо інновацій і впровадження ресурсозберігаючих технологій, раціонального використання природних ресурсів, екологічно чистих виробництв і споживання. Забезпечення прогресивного розвитку держави можливе шляхом ефективного використання всіх видів ресурсів, структурної та технологічної трансформації виробництва та використання існуючих конкурентних можливостей.

Значні суперечності, що характеризують сучасний стан соціально-економічного розвитку України, виявляються у протіканні економічних реформ в умовах посилення зовнішніх та внутрішніх протиріч, як в політичній, так і в економічній сфері. В цьому контексті розвиток національної економіки має ґрунтуватися на дослідженнях ресурсозберігаючого варіанта розвитку

народного господарства на основі раціонального використання ресурсного потенціалу з метою створення конкурентноздатних на внутрішньому та зовнішньому ринках товарів та послуг. Стратегічними завданнями є забезпечення інвестиційного та споживчого попиту, структурно-технологічної збалансованості виробництва, зменшення ресурсомісткості та залежності від імпорту, передусім енергоносіїв.

Найбільш економічно розвинуті країни завершили перехід до високопродуктивної ресурсозберігаючої економічної діяльності шляхом переміщення в малорозвинуті країни галузей, які не потребують висококваліфікованої робочої сили і створюють велику кількість відходів на одиницю продукції, шляхом структурної перебудови економіки за рахунок прискорення розвитку високотехнологічних і маловідходних галузей, шляхом консервації власних природних ресурсів та збільшенням обмежень щодо їх використання [1].

В цьому контексті щораз з більшою гостротою постає питання про мету і стратегію розвитку цивілізації, основу яких складає сталий розвиток. Концепція сталого розвитку як нова парадигма господарювання є, з одного боку, узагальненим результатом об'єктивно зумовленої еволюції традиційних теоретичних уявлень щодо факторів економічного зростання; з другого боку – ця концепція є науково-обґрунтованими принципами зміни неперспективних економічних моделей розвитку, які домінують у русі соціальних систем [2].

Сталий розвиток – це процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умови збереження і поетапного відтворення цілісності природного середовища, забезпечення рівноваги між потенціалом природи і життєвими потребами людей усіх поколінь. При сталому розвитку розширення виробничо-господарської діяльності може відбуватися як шляхом інтенсифікації та комплексного використання уже освоєних природних ресурсів, так і шляхом залучення до використання нових ресурсів [3].

Однак, зміна ідеології у використанні ресурсів, переорієнтація сфер діяльності при реалізації принципів сталого розвитку можлива тоді, коли суспільство зможе поступитися зниженням темпів росту добробуту або навіть його зменшенням. В Україні ж поки що критерієм розвитку вважається будь-який приріст виробництва і на всіх рівнях управління переважає підхід, що прогрес тотожний економічному зростанню [4]. Разом з тим, впровадження маловідходних, екологічнобезпечних і ресурсозберігаючих технологій, випуск "екологічно чистих" товарів має стимулюватися державою. Тобто, необхідна система законодавчих, економічних та ринкових інструментів регулювання і управління, яка спрямована на розв'язання проблем оптимізації ресурсокористування та збереження природного середовища. При цьому необхідно удосконалювати законодавчу базу згідно з міжнародними стандартами і застосовувати економічні інструменти для раціонального використання і відтворення природних ресурсів.

Список посилань на джерела

1. Данилишин Б. М. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / Б. М. Данилишин, С. І. Дорогунцов, В. С. Міщенко та ін. – К.: РВПС України, 1999. – 716 с.
2. Веклич О. О. Виснаження природного капіталу України // Збірник наукових праць НАН України. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Природно-ресурсний потенціал в системі просторового розвитку. – Львів, 2004. – Вип.2 (XL XI). – С. 23–29.
3. Приходько М. М. Управління природними ресурсами і природоохоронною діяльністю / М. М. Приходько, М. М. Приходько (молодший). – Івано-Франківськ: "Фоліант", 2004. – 847 с.
4. Веклич О. О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні. – К.: Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів, 2003. – 88 с.

УДК 657

*В. П. Петренко, д.е.н., професор
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

ЩОДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСУ ІНТЕЛЕКТОКОРИСТУВАННЯ В ЯКОСТІ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЛЮДСТВОМ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ПЛАНЕТИ

Всі природні ресурси планети Земля використовуються певною частиною цих ресурсів – живими створіннями – активною складовою кругообігу і змін в природі. В переліку живих створінь особливе місце займає людина та її активна діяльність з використання ресурсів планети, їх незворотного трансформування, постійного генерування нових змін і накопичення як позитивних, так і негативних наслідків їх реалізації.

Проблема радикального реінжинірингу відносин людина-природа з повною силою сьогодні постала на порядку денному внаслідок генерування існуючим порядком і станом цих відносин цілком очевидних загроз як для кожної окремишньої людини, так і для людства загалом.

Однак, більшість пропозицій стосовно шляхів досягнення бажаного рівня добробуту і безпеки людини і людства з одночасним забезпеченням їх прагнення жити в гармонії з природою, поки що зустрічаються з величезними проблемами в реалізації потреб та суперечностей у можливостях їх задоволення. Джерелом цих потреб, суперечностей і генератором ідей щодо можливих шляхів задоволення одних потреб та створення майбутніх проблем виступає інтелект людських ресурсів, що вимагає пошуку нових підходів до управління їх результативним і ефективним використанням.

Проте, у потужній і знаковій колективній праці групи видатних українських науковців "Наукові основи національної стратегії сталого розвитку